

Romano hangos

15.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ

ROČNÍK 16 • ČÍSLO 16 • VYŠLO 31. ŘÍJNA 2014

zprávy

BRNO – Ve věku 74 let zemřel v pátek 24. října muzikant a primáš Eugen Horváth, řečený Janko. Byl považován za nositele tradičních hodnot romské kultury. Na jiných místech Romano hangos postupně zveřejníme podrobnosti z jeho života a přínosu práce romského muzikanta pro celou společnost.

LETY U PÍSKU – Budoucností vepřina v blízkosti Památníku někdejšího cikánského koncentračního tábora v Letech by se měla v blízké době zabývat vláda. Je k tomu vyzvána Výborem OSN pro lidská práva z loňského roku, aby vepřin odstranila. Jak známo, vláda k tomu příliš chuti nemá. Premiér Sobotka letos v květnu při pietním aktu na tomto místě prohlásil, že by raději ty peníze investoval jinak, třeba do školství. Není jasné, jaké peníze měl na mysli, když ještě žádné peníze ani náznakem vláda na zrušení vepřina nestanovila, aniž by se vůbec podrobněji zabývala tím, co by to stálo. Je to pořád nastejno: Nic, žádná ochota a vůle k řešení!

z obsahu

Téma čísla:

Komunální volby
strana 2, 3 a 6

Rudolf Dzurko

vernisáž v Muzeu romské kultury
strana 7

Bruselský úspěch IQ Roma servis
strana 2 a 5

Markus Pape o Roma Pride
strana 6

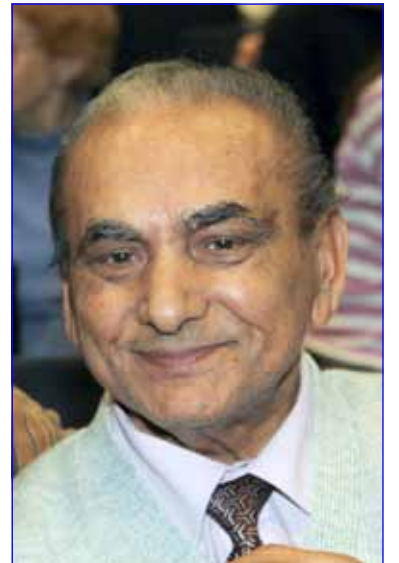
Odešel muzikant a primáš, Eugen Horváth

Pan Eugen Horváth, zvaný Janko, byl vzácnou osobností, již za svého života proslul jako hudební legenda – byl opravdovým nositelem tradičních hodnot romské kultury. Byla to zejména hudba, kterou žil – a celkově jeho život harmonizoval s vytříbeným kulturním projevem. Jeho ušlechtilý jemnocit se projevoval nejen v hudbě, ale i v jazyce – udržoval si vedle českého jazyka i perfektní znalost své mateřštiny – romštiny. Společně se svou kapelou byli především představiteli původní staré hudební vrstvy romského folkloru slovenských Romů, částečně však také stylu maďarských Romů. Muzikantem byl, mimo jiné, jeho děd Jožu Horváth – kovář a muzikant, váženým muzikantem a primášem byl jeho otec Ondrej Horváth, zvaný Andy, který měl spolu se svými bratry a bratranci rodinnou kapelu.

Eugen Horváth se narodil 26. 3. 1940 v městě Nálepkovo (Vondrišľa) na Slovensku a na housle zkoušel Eugen hrát od dětství. Aktivněji hrát začal pod vedením svého otce až od čtrnácti let. To už bylo v Brně, kam se rodina Horváthových přistěhovala v roce 1947.

Hudební talent jej zavedl až na studia brněnské konzervatoře, školu však po prvním ročníku opustil. Jako houslista se uplatňoval jednak v brněnské taneční kapele „Raxi“ svého bratra Ondřeje Horvátha, jednak v tradičních romských cimbálových uskupeních. Po vzniku Svazu Cikánů-Romů (v rámci něhož byl hudebně patřičně činný) vytvořil v roce 1969 vlastní uznávanou Cimbálovou muziku Eugena Horvátha, kterou vedl jako primáš a která patřila k nejvýraznějším tradičním romským hudebním souborům ne-

jen na Moravě. V souboru s ním působili taktéž jeho sourozenci Ondřej (klarinet) a Alois (viola) Horváthovi, dále například Florián Kotlár (housle), Štefan Karvay (viola), Rudolf Borák (kontrabas), příležitostně také vynikající cimbalista Ján Gašpar Hrisko, jeho synové Jan a Ivan Gašparové, stálým a platným členem se stal klarinetista Jozef Krajčovič. Kapela účinkovala v několika dokumentech a televizních pořadech, např. „Rom hraje, zpívá, tančí“ (1971), „Cikánské melodie života“ (režie Jan Fuksa, 1975), „Muzikanti, hrejte – Cimbálová muzika Eugena Horvátha z Brna“ (1987), „Melodie vášně a citu – písně a tance Cikánů-Romů“ (1988) a dalších. Vedle České televize spolupracovala také s rozhlasem, projev Cimbálové muziky Eugena Horvátha je zaznamenán na LP deskách „Romové hrají a zpívají“

(Supraphon, 1972), „Upre Roma“ (Supraphon, 1990), „Romský folklór I – III“ (Romart, Interunie, 1990), dále na CD „Gypsy folk music“ (Romart, 1990) a „Cikánský plác“ (Supraphon, 1992). Kapela Eugena Horvátha měla okruh zpěváků, s nimiž úzce spolupracovala. Byli to např. Emilie Macháľková, Irena Bikárová, Valerie Buchačová, Zlatica Pouličková nebo Gejza Vagai.

Eugen Horváth své hudební umění přenesl také na své děti. Od 90. let minulého století je zapracovával do vlastní kapely, která se tak postupně přerodila v kapelu veskrze rodinnou. Postupně předával primášské žezlo svému nadanému synovi Milanovi, pod jehož vedením (i názvem) se nyní „Horváthovci“ prezentují. Muzikantské geny zdědili také synové Eugen (kontrabas) a Petr (cimbál), dcera Lenka je pak kmenovou sólovou zpěvačkou rodinné kapely.

Jak sám primáš Eugen Janko Horváth vždy zdůrazňoval: „Romská hudba pramení z duše“. V jeho hudebním odkazu navždycky zůstává tato pravda zachována v nejryzejší podobě.

Mi del o Del leske loki phuv.

Muzeum romské kultury

foto: Slovo 21

Romští paraziti ruínují rozpočet? Jeden velký mýtus.

Tradiční obraz o sociálních parazitech v podobě mnohočetných romských rodin, které měsíčně pobírají stovky eur sociální podpory a zatěžují tak sociální systém, je jen mýtus. Na Slovensku na to upozornili analytici z Institutu ekonomických a sociálních analýz (INESS), kteří téměř rok sledovali údaje o tom, kdo pobírá sociální dávky ve dvaceti okresech Slovenska, kde žije nejvíce Romů.

Přes konkrétní čísla vyvracejí tvrzení i mnohých politiků, že výdaje státu na velké rodiny jsou zásadním problémem ve financování státu. „Celkové roční fiskální ná-

klady „romských“ okresů nedosahují ani jeden a půl měsíce výdajů Sociální pojišťovny na starobní důchody, přičemž zdroje vyplácené početným rodinám jsou ještě více marginální, dosahují jenom zlomku této částky. Romská problematika proto není fiskálním, ale sociálním problémem, a v této rovině třeba hledat i její řešení,“ uvádí analytici.

Přídavky na dítě pobírají zejména rodiny s jedním či dvěma dětmi, a ne mnohočetné rodiny. Počet žadatelů o přídavky na dítě je zase v dvaceti sledovaných okresech pouze o tři procenta vyšší než v jiných

okresech, kde žije méně Romů. Analytici také porovnávali různé výdaje státu s tím, kolik peněz dostávají nejchudší rodiny na sociální pomoci. „Na dávky v hmotné nouzi pro všechny rodiny s pěti a více dětmi vyplatí stát ročně přibližně o deset milionů eur méně, než plánuje dát na Národní fotbalový stadion,“ uvedl pro server Sme.sk Ján Dinga, analytik INESS a spoluautor studie. Na jeho výstavbu vláda přispěje 27 milionů eur.

„Chtěli jsme otevřít téma, aby byla dostupná přesná data a při romských tématech argumentovali fakty a ne pocity,“ dodal spoluau-

tor výzkumu Radovan Ďurana. Součástí vyvrácení mýtu o romských parazitech jsou i webové stránky a krátký videoklip s názvem Romský mýtus, ve kterém romská holčička ujídá řízky z večeře obyčejné slovenské rodiny. Video ukazuje večeřící pár u stolu, ke kterému přisedne i malá Romka a začne také jíst. Muž její počínání doprovází zlým pohledem. Záběr kamery však postupně ukazuje dalších mnoho lidí, kteří sedí u stolu a jedí. Jsou mezi nimi mimo jiné důchodci, lékaři, vojáci a další skupiny obyvatel, na které přispívá stát.

VÝSLEDKY ANALÝZY

Na Slovensku žije podle Atlasu romských komunit 403 tisíc Romů (7,4 % populace SR). Analýzou dat, jejichž zdrojem byly zejména Ústředí práce, sociálních věcí a rodiny a Sociální pojišťovna, jsme dospěli k následujícím závěrům:

1. Romská problematika je v prvé řadě sociálním a ne fiskálním (rozpočtovým) problémem. Fiskální náklady vyplácené do okresů s dvěma třetinami romské populace tvoří 2,2 % veřejných výdajů (578 mil. Eur). To je přibližně částka, kterou podle portálu Pokračování na str. 7

zprávy

PRAHA – Na Úřadu vlády ČR zasedala 23. října Rada vlády ČR pro záležitosti Romů řízená svým předsedou a současně ministrem pro legislativu a lidská práva Jiřím Dienstbierem. Nejdůležitějším bodem programu bylo projednávání novely školského zákona, která má být určujícím podkladem pro zařazování romských dětí do takzvaného hlavního vzdělávacího proudu. Neuralgickým bodem se stal §16 tohoto zákona, který se dá vysvětlovat dvojím způsobem, a to v souvislosti vývoje romského dítěte a jeho sociálního a kulturního prostředí.

Není jasné, zda toto prostředí nesmí být důvodem pro zařazení dítěte do speciální školy nebo směřovat k jeho posouzení jako lehce mentálně postiženého, či právě naopak, aby toto prostředí mohlo zavádět příčinu k jeho zařazení do speciální školy.

Novela je nyní ve stadiu druhého čtení ve Sněmovně Parlamentu. Blíže o tom v článku našeho redaktora Karla Holomka „Romské děti jsou zvláštní“.

Příslušná usnesení Rady k novele se stala součástí připomínkového řízení MŠMT. Kromě uvedeného Rada projednávala řadu dokumentů upravujících pravidla jednání Rady a koncipování výborů Rady k základním problémům tvorby a realizace programu integrace Romů do společnosti.

KOŠICE – Před slovenskými komunálními volbami se v tomto městě objevily plakáty místního kandidáta Vladimíra Gúrtlera do zastupitelstva za stranu 7 statečných, ve kterých slibuje Romům ze sídliště Luník IX odměnu ve výši 10 000 eur, když opustí Slovensko a romským ženám, když podstoupí sterilizaci. Vyšetřovatel policie zahájil trestní řízení ve věci zločinu podpory a propagace skupin směřujících k potlačení základních práv a svobod.

PRAHA – Sněmovna Parlamentu schválila státní rozpočet ČR na rok 2015. Celkové výdaje počítají s částkou 1 218,5 miliard (1,2 biliony korun). Rozpočet počítá se 100 mld. deficitu, což je dluh státu, který o tuto částku převyšuje příjmy. Z EU dostáváme necelých 90 mld.

Dávky pro nejhudší činí 12,2 mld., což ovšem zdaleka nejsou vydávané částky na sociální potřeby, které jsou v rozpočtu MPEG a o nichž není naše redakce informována. Penze činí až 400 mld. rozpočtu. Žádná malá čísla! Budeme na to všechno mít?

BRUSEL – Brněnskou organizaci IQ Roma servis ocenila Evropská unie druhým místem v soutěži o práci v sociální sféře. Do Brna míří odměna 7500 eur. Peníze mají být použity na program pro romské děti a jak je dostat z ulice a zařadit jim smysluplný program.

První cenu obdržela slovenská organizace ETP Slovensko, která se snaží stavět slušné byty pro Romy z osady Velká Ida.

Na koho dopadnou komunální volby?

Ústředním motivem komunálních voleb všeobecně byl vzestup a podpora stran, které byly vytvořeny pro tyto volby. Takovéto volební strany většinou vítězily nad klasickými politickými stranami. Zrovna Brno je toho příkladem. Ve dvou největších brněnských radnicích, Brno-střed zvítězila Žít Brno, složená převážně z mladých lidí, na radnici Brno-Sever Lesná, složená z občanů největší brněnské lokality téhož názvu. V magistrátních volbách, přes zoufalou brnuh dnes už bývalého primátora Onderky ze Sociální demokracie, zvítězilo ANO s Žít Brno, vedle částečného úspěchu Zelených a KDU-ČSL.

Podobná byla situace ve městech po celé vlasti. V Ostravě zvítězila Místní sdružení, v Olomouci výjimečně KDU-ČSL, ale například Patrioti Olomouc potvrzují stoupající šance nezávislých sdružení.

To všechno jsou také města s početným romským osazenstvem. Účast Romů ani tentokrát nezaznamenala výsledku, který by mohl vzbudit pozornost. Nějaké snahy tu byly, ale je jisté, že Romové ani tentokrát nebudou mít podíl na zásadních rozhodnutích radnic.

Znamená to, že šance k řešení problematiky soužití ve městech bude věci již zmíněných volebních stran. Změna kvality – a o tu tady nesporně jde, spočívá v možnosti neformálních a nových postupů a větší ochotě zastupitelů k jejich řešení.

Problematika soužití a řešení sociálních záležitostí občanských skupin, které jsou na tom nejhůře, by měla být v programu, připustíme, že i nepsaném, volebních uskupení jako Žít Brno, jinak by jejich angažmá nemělo logiku a smysl.

Je ovšem pravda, že po čtyři roky fungující zastupitelé a úředníci měli programy, které změnami na radnicích budou zdrženy, pokud jsme je mohli považovat za dobré. Noví zastupitelé se jich snad ujmou, aby je dokončili. Pokud byly programy nedostačující, pak je tu šance k jejich změně.

Není pochyb o tom, že hlavním tématem dotýkajícím se Romů budou bytové a sociální záležitosti, které byly a jistě nějakou dobu budou pro romskou komunitu stresující. Zdá se, že i legislativa v současné době snahy o zlepšení v této věci je nově koncipována a v součinnosti se samosprávami by konečně mohlo dojít ke zlepšení toho stavu. Je očividné, že by to měl být především pokrok v sociálním bydlení a ve skončení hygienického způsobu poskytování bydlení v nevyhovujících ubytovnách za enormně vysoké a neúnosné náklady.

Pokud by mělo dojít alespoň k této změně k lepšímu, pak byly komunální volby 2014 úspěšné i pro Romy, i přes skutečnost, že oni vítězi nebyli.

Karel Holomek

Jak jsme se ztratili, a druhý den nás objevili v Bruselu

Cesta IQ Roma servisu pro ocenění za integraci Romů v Bruselu

Chtěla bych se se všemi, nejen Romy, podělit o radostné zážitky, které jsem zažila 15. a 16. října v Bruselu, když jsme společně s Katarínou Klamkovou, ředitelkou IQ Roma servisu, přebíraly ocenění organizace za dobrou práci na integraci Romů v Evropě.

Jmenuji se Katka Plachetková, je mi 22 let a jsem z Brna. Po maturitě jsem si dlouho nemohla najít práci, pomáhala jsem jako dobrovolnice, až jsem v dubnu 2014 dostala příležitost pracovat v IQ Roma servisu, v její brněnské pobočce – v Centru prevence pro mladé. Byl to navíc i můj sen pracovat s romskými děckama, organizovat pro ně smysluplné kroužky, vymýšlet originální akce v klubu i na hřišti, kterému říkáme „plácky u Svitavského nábřeží“. V IQ Roma servisu je super možnost, hlavně pro romské pracovníky, získat finance na polovinu ceny jazykového kurzu angličtiny. Přihlásila jsem se hned na angličtinu do známé brněnské jazykové školy, protože ji chci umět lépe a ještě si velmi nevěřím veřejně mluvit. I to mi pomohlo jet na svou první, velmi zajímavou služební cestu do Bruselu. V Ikvěčku se moc nepáráme a nezdržujeme. Přišla za mnou kolegyně a řekla: „Katko, musíš nám pomoci. Jedeš pozitivně do Bruselu, podpořit Ikvěčko s Katarínou, ředitelkou, připrav si i řeč v angličtině, počítej, že tam bude hodně lidí, i přes 300 v sálu, tady máš, nastuduj si informace k cestě, ještě se stav u Kataríny se dohodnout na společné cestě.“ Trošku jsem se lekla a váhala jsem, ale nakonec jsem řekla, že pojedou. Když jsem to řekla doma, tak mi nejdřív mamka nevěřila. Až jsem jí to fakt úplně vážně řekla podruhé, nakonec uvěřila. Ale strašně se bála, protože slyšela, že poletíme. Uprímně jsem se bála také. Taťka mi zas fandil, že něco zažiju a uvidím... Můj první let, to byl zážitek. Byla jsem opravdu ráda, že v letadle nejsem sama, ale s Katarínou. Byla mi velkou oporou. Chtěly jsme se sedět obě u okna, ale taky vedle sebe, takže mi Katarína sedadlo u okna nechala. Bála jsem se, ale nakonec se mi to moc líbilo.

Přiletěly jsme do Bruselu a začaly naše trable se ztracením se, protože jsme neznaly cestu na hotel. Měly jsme mapu vytištěnou z Google, ale moc ulic na ní nebylo, nešlo se podle ní orientovat. Takže jsme se musely ptát kolemjdoucích, no, spíš Katarína, angličtina není moje silná stránka, ale zkoušela jsem to taky... Nakonec jsme cestu našly, byl to krásný hotel, v luxusní čtvrti v centru, kolem byly samé drahé obchody. To jsme ještě netušily, že naše trable se ztracením se teprve přijdou. Šly jsme na procházku, Katarína mi chtěla ukázat Grand Place, abych alespoň něco hezkého z Bruselu viděla, když další den hned po obědě zas odlétáme. Grand Place je mimochodem moc krásný, až mi vyrazil dech. Je to hlavní náměstí v Bruselu. Při cestě na náměstí jsme si s Katarínou říkaly, že si musíme pamatovat cestu na hotel, protože už bylo dost pozdě večer, skoro půlnoc (přiletěly jsme až večer) a náměstí bylo as-

poň půl hodinu rychle pěší chůze od hotelu. Ale samozřejmě jsme zpáteční cestu zapoměly... Dostaly jsme se na uličky, kterými jsme vůbec nešly, měly jsme u sebe mapu z hotelu, v které jsme se opět vůbec neorientovaly, na domech nebyly moc názvy ulic. Uličky byly strašidelné a měly jsme štěstí, že moc nepřešlo. Bolely nás nohy a už jsme byly zoufalé, už jsme měly strach, zda na ceremoniál vůbec dojdeme, nikde kolem v uličkách už nebylo člověka, ani taxíka. Když už jsme byly na pokraji zoufalství, potkaly jsme velmi milého cyklistu, který nám cestu ukázal. Když jsme došly k hotelu, tak jsme byly šťastné, že už jsme tam a že si odpočineme.

Druhý den po snídani nás vyzvedla Chloé, paní z týmu Evropského hospodářského a sociálního výboru. Čekala jsem na ni na recepci, ale když jsem ji uviděla, tak jsem si nebyla jistá, jestli to je ona a tak jsem tam seděla a dívala se na ni. Ona se na mě dívala taky a nebyla si jistá. Pak přišla Katarína a Chloé ji poznala z videa, který u nás v Ikvěčku natáčeli. Chloé byla velmi milá. I Kataríně se velmi líbila. Byla mladá a velmi schopná zařadit vše. Jely jsme konečně na plenární zasedání Evropského hospodářského a sociálního výboru, kde nám měli předat cenu.

Když jsem vešla do obrovské haly, kde probíhalo zasedání, a sedla si k těm významným lidem, tak mi probíhalo hlavou: „Jsem Katka Plachetková a jsem tady. Já? Fakt? Nezdá se mi to?“ Ale byla to pravda. Pocit to byl nepopsatelný. Byla to neuvěřitelná motivace, protože ten den jsem se rozhodla, že chci ve svém životě ještě víc. Promítali tam videa, která natáčeli o vítězných organizacích. Byly jsme tam my, organizace z Řecka a ze Slovenska. Když jsem viděla naše video, tak jsem byla tak dojatá, vůbec jsem nečekala, že mě to až tak silně dojde. Byla jsem pyšná, že tam pracuji. Přišlo na řadu oznámení, na kterém místě jsme se umístili.

Umístili jsme se na krásném druhém místě. Když to řekli, tak jsem byla jediná, co chtěla tleskat ve stoji (trošku trapas). Po velkém potlesku, focení, gratulacích, proslovech, jsme se všichni odebrali do VIP salonku, kde přišli na řadu novináři. Cítila jsem se významně, protože mě fotili a poprvé se mnou chtěli dělat rozhovory. Bála jsem se, ale nakonec jsem to zvládla. Nakonec nás čekal slavnostní oběd i s prezidentem, viceprezidentkou a členy poroty i delegací Evropského hospodářského a sociálního výboru, za Českou republiku tam byl i pan Roman Haken, který jako první navrhl naši nominaci. Byl tam moc velký výběr jídel. A bylo tam i sushi, nikdy jsem ho nejedla, tak jsem ho chtěla zkusit a teď vím, že už sushi nikdy nebudu jíst. Vůbec mi nechtunalo. Líbilo se mi, jak nám každý gratuloval a každý si s námi připíjel. Cítila jsem se výjimečně, byla jsem moc pyšná, že jsem součástí toho všeho...

Po obědě jsme hned spěchaly na letiště. Měly jsme strach, že budeme zase bloudit na cestě na letiště, ale doprovodili nás k autobusu, který jel přímo na letiště. Celou cestu domů jsme sebou táhly velkou tašku, v které jsme měly diplom, který jsme dostaly v Bruselu, kytky jsme musely rozdat. Tašku chvíli nesla Katarína a chvíli já, byla to legrace, abychom se s ní vůbec nějak vešly do letadla i autobusu do Brna. Když jsme doletěly do ČR, tak jsme si zapnuly telefony. Dostávaly jsme gratulační smsky, při kterých jsme byly moc šťastné, že si na nás různé lidi vzpomněli. Nebyly to jen kolegové z práce, ale i rodina, jiné organizace a přátelé. Bylo to krásné.

Takže tohle byla naše ikvečkovská cesta, ve které jsme se nejprve trochu ztratily, abychom se posléze vítězně našly. Přeji to veškeré dobré práci s Romy nejen v Česku, ale i v Evropě. Děkujeme!

Kateřina Plachetková
IQ Roma servis, www.iqrs.cz
foto: EESC

Anketní otázka

Co by měly vítězné strany komunálních voleb udělat pro Romy a co by měli Romové od „nových“ politiků chtít?

Rastislav Lučanský

předseda EU sdružení, Brno

Komunální volby skončily a já jsem se jich zúčastnil nejen jako volič, ale i jako nezávislý kandidát za uskupení Moravané. Lidí nás volili, ale do zastupitelstva města Brna jsme se nedostali. Mrzí mě to, chtěl jsem řešit romskou problematiku a Romové mě nepodpořili. Romové k volbám nechodí, neznají jejich cíle a neřeší ani jejich dopad. Oproti realitě života Romů a jejich postavení ve společnosti, je to smutný a nezodpovědný přístup občanů k sebe samým. Co je ještě horší, že Romové se dají koupit za pár korun a jdou volit strany nebo lidi, kteří pro ně nehnují ani prstem. Romové prodali svůj hlas za pár korun a ani nevěděli, koho volí. Nakonec to dopadlo tak, že jimi volení kandidáti volbami neprošli a kupci volebních hlasů také utřeli nos. Kdo chce moc, nemá nic. Také jsem přesvědčen, že další čtyři roky zůstanou Romové bez pomoci. Já ale i po svém volebním neúspěchu budu dál pracovat pro sociálně slabé bez rozdílu národnosti. Oslovím primátora města Brna i starosty a budu na ně apelovat, aby se zabývali problematikou Romů. Vítězné politické strany by měly zodpovědně řešit sociálně vyloučené lokality, tamnímu obyvatelstvu by měly zajistit důstojné bydlení, vytvářet nové pracovní možnosti a všestranně podporovat vzdělávání dětí. Přeji všem úspěšným stranám a politikům hodně úspěchu a co nejvíce spokojených občanů.

Emilie Horáčková

sociální terénní pracovníce, zástupkyně romských žen v boji za rovné příležitosti, dodržování lidských práv a spravedlnosti pro všechny. V mezinárodní organizaci World Roma – poslankyně za ČR.

Co by měly udělat vítězné strany pro Romy? Tak v první řadě, měly by dodržet své předvolební sliby. Pokud měly svůj volební program zaměřený i na romskou problematiku, tak své sliby by měly naplňovat obzvláště.

Co by měli udělat Romové? Měly by být aktivní, měli by chodit k volbám a zapojovat se do politického dění. Měli by se naučit být občany ČR, znát své hodnoty, práva a povinnosti a v místech, kde žijí, by se měli podílet i na změnách strukturální politiky. Také je důležité, aby si mnozí Romové uvědomili, že my nejsme tady cizinci, že v ČR jsme doma a tak se budeme i chovat. Pěstovat si vztah ke své rodné zemi a konat tak, aby se v ČR s námi počítalo, tak jako s hráči na hřišti.

A co si přát? Je toho dost, ale to nejdůležitější je, aby už nevznikaly další těžké a složité dopady na naši komunitu. Tam, kde se dostali do zastupitelstva Romové, počítám, že začnou zodpovědně řešit problematiku Romů. Doufám, že nezapomenou, kdo jsou, proč kandidovali a kdo je ve volbách podpořil. Vítězným stranám a hlavně Romům přeji hodně zdraví, sil, úspěchu a zdravý rozum.

Helena Danielová

vedoucí pobočky IQRS Břeclav, Lanžhot

Nemohu říct, že by si všichni Romové neuvědomovali význam/důležitost komunálních voleb. Zřejmě se jedná o to, že běžně ve svých životech Ti Romové, kteří žijí na hranici chudoby nebo přímo v chudobě, řeší úplně jiné priority. Nechodí k volbám a neuvědomují si, že právě změna jejich přístupu k volbám (že by právě volit šli), by mohla významně přispět ke zlepšení jejich dosavadních životních situací (např. bytová situace atd.). V tomto si uvědomuji sama za sebe, jak je důležité s Romy si tyto souvislosti neustále připomínat, konkrétně právě s komunálními volbami a vysvětlovat jim, jak se na programy stran či konkrétní zástupce dívat. Vítězné strany by měly být podle mého názoru více zaměřené na komunitní práci s obyvateli v rámci měst i obcí, počítat s Romy a využívat je či neziskovky a organizace, které s Romy spolupracují, aby se podíleli na vzájemném soužití. Jednoduše řečeno – dát najevo a vlastně se i otevřeně hlásit k tomu, že s Romy počítají a budou rádi i za jejich aktivní přístup ke komunitní spolupráci.

Ladislav Bílý

aktivista a profesionální hudebník, Karlové Vary

„Co by tedy měly vítězné strany udělat pro Romy a co by měli Romové chtít?“

Zvolení zastupitelé by měli pomáhat všem svým občanům, nehledě na národnost, ulehčit jim život a to ve všech sférách každodenního života, proto byli voleni. Romové by měli chtít především stejné možnosti jako mají majoritní občané tj. nárok na dlouhodobou práci, kvalitní bydlení, přístup do všech zařízení ve městě, kroužky pro děti či kvalitní zdravotní ošetření. Volební právo, a být volen, tedy přístup do stran majoritní... Nebýt „Romové“ jen v době voleb, po volbách být zase „Cikáni“.

Romové se také musí více angažovat ve veřejném životě ve svých městech, tam kde žijí. Musí dobře znát své práva, ale i povinnosti. Měli by dbát na své děti, jejich vzdělání a rozvoj, což je v dnešní době nejvíce zapotřebí. Neměli by také zapominat na své romské kořeny – kulturu a mateřský jazyk, měli by ho udržovat, pěstovat, zachovávat pro další generace.

Mladí vzdělání Romové by se měli snažit zapojit do regionální politiky, tam kde žijí. Měli by oslovit některé politické strany a požádat je o členství. My Roma se musíme naučit konečně regionální politiku, znát ji, být prospěšní pro své město, společnost. Z pozice zastupitele se dá hodně ovlivnit, ale hlavně, informovat regionální politickou reprezentaci, jak se věci opravdu mají... (občan X. Y., Rom, není gambler, zneužívá sociálních dávek, je to slušná rodina, ale mají smůlu, dlouhodobá práce pro ně není, nikdo je nezaměstná... a obráceně). Až se naučíme regionální politice, být prospěšní pro své město, tedy společnost, poté opět stoupne naše vážnost a budeme zas Váženi Romové, občané.

Někteří mladí vzdělání Romové se časem můžou dostat na kandidátky zastupitelstva kraje, někteří i celostátně. Jsem přesvědčen o tom, že jen takto změníme své postavení ve společnosti.

Roman Růžička

žurnalista, Brno

Asi bych se věnoval nejdříve tomu, proč Romové nechodí k volbám. A nehledal bych v tom nějakou romskou zvláštnost.

Dle svých zkušeností, možná se pletu, mohu říct, že velká část Romů patří sociálně i příjmově do nižších vrstev. Jsou nezaměstnaní, odkázáni na sociální dávky a práci mají většinou příležitostně. Popřípadě pracují za mzdu velmi blízkou minimální mzdě. Trápí je podobné problémy jako naprostou většinu ostatních lidí, kteří patří do stejné sociální skupiny – především bych zdůraznil kolotoč exekucí.

Tato sociální skupina chodí k volbám minimálně. Nevidí moc šanci na změnu své situace a politika je pro tyto lidi ve většině případů sprosté slovo. Tito lidé nepůjdou volit jen proto, že za nějakou stranu kandiduje někdo, kdo je také Rom. Navíc mu ani nebudou důvěřovat. A co by vítězné strany měly udělat pro Romy? Totéž, co pro ostatní lidi, kteří se pohybují někde kolem sociálního dna. Postarat se, aby se alespoň město neúčastnilo na tom kolotoči zadlužování a exekucí.

Město a podniky v jeho majetku by neměly vymáhat různé pokuty a nedoplatky prostřednictvím různých advokátních kanceláří a exekutorů. Třeba si zřídit i vlastní vymáhací kancelář, aby vymáhané částky narostly pouze o případné soudní poplatky a nějaké, co nejvíce minimalizované, režijní náklady. Zrušit na území města (kteréhokoli města) herny – gamblerství je významná příčina sociálních problémů nejen romských rodin. Řešit problém bydlení tak, aby lidé nebyli odkázáni na ubytovny za ceny, které neodpovídají poskytovaným službám. Prostě v maximální možné míře omezit obchod s chudobou. Tyto kroky pokládám za nutné, nikoli však dostatečné. Je zde problém zaměstnanosti a motivace k práci, vzdělávání a zájmové činnosti dětí a jistě by se našlo spousta dalšího.

Pokračování na str. 7

komentář

Romské děti jsou zvláštní

KAREL HOLOMEK

(k novele školského zákona)

V Parlamentu se opět připravuje novela školského zákona, která má mimo jiné zvýšit a umožnit zapojení romského žáka do hlavního vzdělávacího proudu. Nemohu tento pojem vysvětlovat, ale stručně vzato se jedná o to, aby i romské děti se dostávaly snadno a bez zábrán do tzv. dobrých škol. Jinak se tomu říká taky inkluzivní vzdělávání.

Tato novela má být taky odpovědí na kritický dopis z EU, který zdůrazňuje, že ČR nezměnila svoji diskriminační politiku ani po verdiktu Evropského soudu pro lidská práva, který tehdy v roce 2007 dal za pravdu 18 Romům z Ostravy, kteří si na tuto praxi stěžovali.

Podstatou sporu je v novele tvrzení §16 o pravidlech přezazování dětí do praktických škol, určených pro děti už i mírně mentálně postižené. Zní (cituji): „Posouzení mentálního postižení dítěte nebo žáka pro účely tohoto zákona vždy vychází z hodnocení rozumových a adaptivních schopností dítěte nebo žáka v souvislostech jeho vývoje a jeho sociálního a kulturního prostředí.“ Toto tvrzení napomůže tomu, aby romské děti, které mentálním postižením netrpí, opět putovaly do speciálních škol. A ne, že ne! – Tvrdím já po nejméně dvacetileté zkušenosti.

Zástupce MŠMT tvrdí, že tento paragraf má právě zabránit vnímání sociálního prostředí u romského žáka jako handicapu, který nesmí být využíván. V každém případě je však znění tohoto paragrafu dvojnásobné a může být vysvětlováno tak či onak.

Zpravodajka k tomuto zákonu, Alena Bohdalová za stranu ČSSD, nám k tomu říká věci, které ve mně probouzí vztek, protože se stále a stále bavíme o stejných věcech, které se prokázaly jako mylné už před dlouhými léty, kdy jsme tehdy k nově vznikajícímu školskému zákonu měli stejný výhrady. Neúspěšně!

Například: „*Odmitám tezi, že romské děti byly zařazovány do zvláštních škol jenom proto, že jsou Romové.*“ Je evidentní, že tomu tak bylo a je, tvrdím opět já a se mnou mnoho dalších. Nebo: „*Když nastoupily do školy a naprosto nezvládaly, tak byly přezazovány na základě vyšetření do praktických škol. Že je jich tam tolik? To vychází z toho, jak žije jejich populace.*“ Tohle tvrzení, vážená paní poslankyně, už více než málo zavání náznamem rasismu, není-liž pravda?

Nebo: „*Díl viny nese i necitlivý zásah komunistického režimu, který Romy koncem 50. let násilím donutil změnit životní styl. Z tradičního kočování byly nuceni přejít k trvalému pobytu... vzdělání nepatří mezi jejich preferované životní cíle.*“ Ani tady jste se moc nestrefila. Většina Romů na teritoriu Rakousko-uherské říše je usedlá od dob Marie Terezie.

Tato názorová kliše paní poslankyně už dostatečně dokazují její disqualifikaci pro funkci zpravodaje k tomuto zákonu. Schází jí k tomu patřičné vzdělání v tomto oboru, vnímavost pro prostředí a lidi, jichž se to týká, podložená dostatečnou znalostí tohoto prostředí. Tento fakt je pro naše politiky příznačný: Rozhodují, aniž se poučili u těch, jichž se to týká a taky těch, kteří jsou kvalifikováni. Jsem opravdu zvědav, který z Romů se mohl do diskuse k tomuto zákonu vyjádřit. Víím, že v té při vedl hlavní slovo Jiří Pilař, šéf lobby speciálních pedagogů, který je „žábou na prameni“ snad už těch dvacet let. Jestlipak se paní poslankyně obrátila na Muzeum romské kultury v Brně, které je vládou vyčleněno jako analytické pracoviště pro romské záležitosti?

Ostatně i Rada vlády pro záležitosti Romů bude mít možnost se k zákonu vyjádřit na svém řádném zasedání již 23. října.

Rasistická mentalita lidí a médií je hlavní hrozbou české demokracie.

Zvýšené mezietnické napětí v některých regionech loni podle Bezpečnostní informační služby (BIS) představovalo nejvýraznější rizikový faktor pro demokratické zřízení ČR.

Protiromské nálady části veřejnosti by se totiž mohly stát pro bezpečnost státu výraznějším problémem než sice extrémnější, ale méně početné skupinky pravicových radikálů. Vyplývá to z výroční zprávy za loňský rok, kterou dnes civilní kontrarozvědka zveřejnila na svém webu.

Zpočátku se protiromské demonstrace lišily od typických pravicových extremistických akcí, jelikož dominantní část účastníků tvořili místní občané, kteří ventilovali svou nespokojenost s podlé nich nedostatečným řešením problémů s romskou minoritou a s přístupem veřejných orgánů zodpovědných za tuto oblast. Postupně se ale jejich charakter měnil.

Zpravodajci konstatovali, že loňský rok přinesl další sérii protiromských demonstrací, často doprovázených násilím. Spouštěcím mechanismem těchto akcí většinou byly menší incidenty mezi zástupci romské menšiny a majoritní společností. Policie a některé orgány místní samosprávy prý navíc charakterizovaly situaci v místech s mezietnickým napětím jako klidnou, přičemž ale pocity obyvatel byly naprosto odlišné.

Svou roli prý v tomto ohledu sehrála i média, která o demonstracích informovala jako o akcích „extremistů“, přičemž místní si byli dobře vědomi, že dominantní část účastníků pohrom tvořili oni.

nnj

**Chcete přispívat na naše anketní stránky?
Ozvěte se na rhangos@volny.cz, nebo přímo
šéfredaktorovi na romanohangos@gmail.com.**

Podnájem v Plzni: voříšek ano, Rom ne

PLZEŇ – Když sháníte bydlení u plzeňských realit, nenarazíte téměř na problém. Jeden by se ale vlastně našel – nesmíte být Rom.

Důvod je jasný – majitelé bytů si takové nájemníky většinou nepřejí. Potvrdil to test Deníku. Oslovili jsme makléře pěti realit v Plzni a vyzkoušeli, zda zprostředkovávají stejné nabídky všem bez ohledu na barvu pleti. Nejdříve do vybraných společností zavola L. Žiga, poté předstírala zájem o stejný byt redaktorka Deníku. Ve čtyřech případech z pěti byl romský zájemce okamžitě odmítnut, redaktorka ani jednou.

„Dobrý den, prosím vás, našel jsem na internetu, že pronajímáte byt 2+1, Východní předměstí, Ořešková, je to ještě aktuální?“ začíná hovor Plzeňan. „Je to aktuální, zatím,“ ozývá se z druhého konce sluchátka. „Prosím vás, my jsme dva dospělí a jeden šestnáctiletý kluk, bylo by to možné?“ konkretizuje. Následně makléřka informuje dotyčného o ceně. K lámání chleba dochází v momentě, kdy Žiga přiznává romskou příslušnost: „A prosím vás, ještě jeden dotaz, jsem cikán, nevadí to?“ „Myslím si, že to majiteli vadit bude, protože mluvil o tom, že nemají v domě dobré zkušenosti,“ vysvětluje žena.

Pomůže pracovní smlouva a trestní bezúhonnost?

Zájemce se ovšem nedá a pokračuje v rozhovoru. Snaží se dotyčnou přesvědčit, argumentuje, že by mohl poskytnout svou i manželčinu pracovní smlouvu a doložit trestní bezúhonnost obou. „... jedině, co by se mohlo zkoušet, reference od bývalého majitele, tam, kde jste doteď bydleli,“ nastiňuje alternativu makléřka. Ačkoli Žiga slibuje i dodání dobrého posudku, závěr rozhovoru není příliš optimistický: „... nabídnout to (pozn. redakce: majiteli) můžu, jestli mi to odmítne, to já netuším,“ uzavírá makléřka.

Později se hovor opakuje, o stejný byt má zájem redaktorka. Vše jde hladce, prostor je volný a podmínky nejsou žádné. „Jenom bych chtěla vědět, kdo by tam bydlel a kolik lidí?“ Po odpovědi je pozvána na prohlídku podnájem.

Scénář druhé konverzace je ještě přímočařejší. Žiga oslovuje další realitní kancelář, uvádí informace o sobě. Vtom ho makléřka zaskočí otázkou: „Romové nejste?“ „Jsme Romové,“ přiznává Plzeňan. „No, tak pan majitel je nechce,“ dodává zaměstnankyně realitky. Žiga žádá odůvodnění, ale od ženy se mu dostává obligátní odpovědi: „Musím respektovat přání majitele.“

Po stejné nabídce se pídí rovněž redaktorka Deníku. A rozhovor se odehrává velmi podobně jako ten první. „Jsou nějaké podmínky?“ vyzvídá. „Podmínky, nerozumím, na jaké se ptáte? Jedině, co pan majitel chce, aby tam byla slušná rodina, platili a bydleli spokojeně,“ vyjmenovala žena. Redaktorka ji ubezpečuje, že to nebude problém, a poté přichází pozvánka na prohlídku.

Romy a velké psy majitel nechce

Žiga zkouší štěstí potřetí, ani tentokrát ale neuspěje kvůli své barvě pleti. „To asi bude problém. Mám pocit, že už jsme spolu mluvili,“ odkazuje se pracovnice realitní kanceláře na předchozí kontakt. „To bylo asi čtrnáct dní, mladá paní, já volám furt, nevím, komu volám, tak to se nezlobte. Mě to štve. Říkáte, že nemám šanci na ten byt, jo?“ ptá se opětovně Plzeňan. „Nemůžu vám nabídnout ani jeden... Obávám se, že takhle pochodíte všude jinde taky,“ ujišťuje tazatele. I doložení dokumentů je podle ní zbytečné.

A jaká je možnost pro redaktorku? Vše nasvědčuje tomu, že nic nebrání si podnájem prohlédnout. „Majitel nechce Romy. To říkám dopředu, jelikož už mi dvakrát volali na tenhle byt. Toť asi vše. Obrovského psa by taky nechtěl,“ vymezuje předem stanovené hranice.

Podnájem je obsazený, jiná nabídka pro Roma není

Mizivou naději dostává Žiga také počtvrté. Vybraný podnájem je obsazený, ideální bude podívat se na webové stránky. Žádné nabídky pro Roma zaměstnankyně realitní kanceláře nemá.

Redaktorka dostává stejné informace, byt už není k mání. Nicméně žena jí ochotně sděluje, že je k dispozici jiná možnost, kterou brzy umístí na internet.

Dobrá zpráva přichází až na závěr. Žiga očekává odmítnutí. „Mně to nevadí, mně peníze nesmrdí,“ slyší z úst posledního osloveného. I když i tady se najdou majitelé, kteří nebudou s ubytováním Roma souhlasit, možnost se zřejmě najde. Rozhovor redaktorky se tady výrazně neliší od toho předchozího, bydlení by se pro ni našlo.

Realitky nechybují, právně je vše v pořádku

Uvedené jednání realitky ovšem není podle právníků v rozporu se zákonem. „V okamžiku, kdy se zaštití prohlášením, že jde o přání majitele, jsou svým způsobem kryty,“ uvedl advokát Zdeněk Veber.

S podobnými zkušenostmi, jako má pan Žiga, přichází do plzeňské pobočky Člověka v tísní mnoho klientů. „Je to běžná praxe. Když Romové oslovují realitky, už dopředu říkají, jakého jsou etnika,“ uvedla sociální pracovnice této organizace Vlastimila Festingerová.

Další alternativou pro Romy je požádat o městský byt, musí ale projít hodnotícím sítím. „Ve městě je přibližně 3300 bytů. Zhruba půlka jsou standardní. Druhá část je nižší kvality, takovým příkladem je třeba dům v Jateční, kde byl v úterý výbuch,“ konstatoval náměstek primátora pro oblast dopravy a správy majetku města Miloslav Šimák. Jestliže se Romům nepodaří „získat“ ani městský byt, končí často na ubytovnách, což není ideální řešení kvůli prostředí i mnohdy vysokým nájmům.

Klára Mrázová

článek byl uveřejněn v plzeňském deníku

Odlišnou kulturu může odsuzovat jen ten, kdo si neváží té své!

Jana Hejkrliková pochází z Příbrami. Je to úžasně kreativní a silná žena. Moc děkuji za její příběh i za inspiraci.

Co všechno jste v životě dělala, Jano?

Mé původní povolání je keramička. Tímto oborem jsem se však nikdy neživila. Po mateřské jsem pracovala jako laborantka, dietářka a pak dlouhá léta jako sociální pracovníce. Také jako referentka na MŠMT a poté na ÚVČR. Vše, co jsem dělala v minulosti, jsem dělala ráda, až na poslední dvě zmíněné profese. Tam jsem se setkala s největšími etnickými předsudky a intrikami. Bohužel, to tak bývá tam, kde lidé všemožně usilují o kariéru a pak, když jí dosáhnou, mívají nemoc z moci.

V roce 2009 jste byla nominována do Meziřezortní komise pro záležitosti romské komunity při ÚVČR. Co vše jste na této pozici dokázala prosadit?

Velmi jsem zvažovala, zda tuto nominaci přijmu. Nakonec jsem ji přijala s jasným cílem. Prosadit stipendia pro nadané romské středoškoly. Inspiroval mě tehdy jeden můj klient. Otec třech chlapců, kteří vychovával sám jako vdovec. Jeden z jeho synů musel opustit střední průmyslovou školu půl roku před maturitou z finančních důvodů. Místní úřady jim odmítaly pomoci. Po dvou letech se v této komisi povedlo za pomoci některých členů, které na těchto stránkách vidím také, tento cíl prosadit. Robert Oláh a Jirka Daniel. Mám pocit, že tehdy šlo prosadit víc dobrých věcí, protože Monika byla poslankyně.

Na jakých projektech zaměřených na pomoc Romům jste pracovala?

Pracovala jsem na mnoha projektech týkajících se života Romů. Za všechny zmíním jen dva, které ve mně dodnes vzbuzují emoce. Mezinárodní letní škola romské mládeže pod o.s. Slovo 21. Vedla jsem ji dvanáct let. Ráda na ni vzpomínám, protože jsem poznala mnoho schopných mladých Romů z celé republiky, ale i z Evropy. Takže mám spoustu dětí, se kterými si dodnes

občas píši nebo se s nimi občas setkávám. Přeji jim „Bari bacht the sas’ipen“!

Druhý projekt pro mne znamenal hořké poznání. „GROFO“ Byl to projekt ve spolupráci se Švédskem a který financovalo UNHCR. Pracovaly jsme na Grofovi já a Margita Wagner, tehdy Lakatošová. O drogách jsem toho moc nevěděla. Proto jsem se jeden rok pohybovala mezi drogově závislými ze všech sociálních vrstev, bez rozdílu etnického původu a náboženství. Všechno těchto lidí se totiž drogová závislost týká. Já jsem se snažila přijít na to, proč tento fenomén ničí rodiny a z lidí dělá trosky? Možná o tom jednou napíšu knihu.

Co děláte dnes a jaké máte další plány?

Můj život se radikálně změnil před čtyřmi lety, kdy si Pánbůh vzal člověka, který byl mou inspirací a oporou v dobrém i zlém. Manžela. Ztratila jsem téměř veškerou motivaci k životu. Jedinou motivací pro život byla a je má nejmladší dcera Janina. Bylo jí osmnáct a zrovna maturovala na gymnáziu. Pro ni byla ztráta otce obrovská. Tatínek pro ni byl Bůh! Obě jsme tehdy zapnuly takzvaného autopilota. Ten stav se slovy nedá popsat. Každá sama za sebe jsme vyhodnotily prioritou a snažily se žít. Janička odmaturovala na výbornou a udělala přijímačky na filosofickou fakultu v Plzni. Já se snažím nás obě uživit. Kdo zažil něco podobného, ví, že to v dnešní době není jednoduché. Nestěžuji si však. Sebelitost a věčné stížnosti ještě nikoho na nohy nepostavily. Janička letos promovala a opět udělala přijímačky na magisterské studium. Já si jí moc vážím za to, že je skromná a zodpovědná.

Před dvěma lety jsem se rozhodla radikálně změnit své povolání. Začala jsem učit lidi zpívat, malovat a psát. Tato práce mě opravdu těší. Proč? Protože moji studenti se chtějí učit. Jsou to lidé různých profesí, lékaři, manažeři, pedagogové, IT pracovníci, atd. Rozhodli se splnit si přání a naučit se to, co si mysleli, že neumí, nebo jim od útlého věku bylo říkáno, že zpívat nebo

malovat nikdy umět nebudou. Nyní vedu dva sbory a dávám individuální hodiny zpěvu i malování. Kromě toho dělám víkendové workshopy.

<http://www.radostjakolek.cz/>

Po každém víkendu nebo veřejné produkci vidím šťastné lidi, protože zvládli něco, o čem si mysleli, že nikdy umět nebudou.

Čím byste chtěla inspirovat mladé lidi, kteří zatím neví, co mají v životě dělat?

Člověk má spoustu možností a dispozic, o kterých ani neví. Najde – li v sobě sílu, dokáže i to, co mu z počátku přišlo nemožné. Důležité je, aby chtěl on sám. Konec konců, každý příběh na těchto stránkách je toho důkazem.

Muzika, lidé a sám život je pro mne velkou inspirací, kterou se snažím čas od času ztvárnit v literární podobě. Psaní je pro mne odpočinek a tak trochu únik z reality všedních dnů. V blízké době by měla vyjít kniha v knihovně V. Havla „Zrcadlení“. V letošním roce vyšla publikace i v Německu, kde jsem byla na literárním turné. Zajímavá zkušenost.

V mých pracovních aktivitách jsem se potkala s řadou zajímavých lidí různých profesí. Dělníci, politici, akademici, umělci a konec konců i s lidmi na okraji společnosti. Všichni obohatili můj život, ať už pozitivně nebo negativně. V konečné fázi to bylo vždycky poznání. Lidé, kteří rychle prstem ukážou na někoho jiného, aby nebylo vidět na ně samotné, šťastní nejsou. Má zkušenost je taková, že si sami nevěří. Chybí jim přirozená sebeúcta. Tento druh lidí se vyskytuje napříč sociálním spektrem. Naštěstí však je dost lidí, kteří tu sebeúctu mají, a tudíž nesoudí lidi podle toho, jak vypadají, ale podle toho, co v nich je a co umí. Jsou to většinou lidé, kteří jsou ve své profesi skutečnými odborníky.

Myslím, že etnická příslušnost je každého osobní věc. Odlišnou kulturu může odsuzovat jen ten, kdo si té své neváží nebo dokonce žádnou nemá!

Monika Mihalíčková

foto: archiv Jany Hejkrlikové

**www.romea.cz – Informační portál o všem,
co se děje ve světě Romů.**

IQ Roma servis získal prestižní evropské ocenění

Brno - Evropský hospodářský a sociální výbor v Bruselu udělil dne 16. října 2014 ocenění občanskému sdružení IQ Roma servis za činnost vedoucí ke zlepšení hospodářského a sociálního začlenění Romů. Ocenění si přímo z Bruselu odnesly zástupkyně IQ Roma servisu Katarína Klamková, ředitelka a Kateřina Plachetková, pedagogická pracovníce. Více k ceremonii a fotografii z akce naleznete v článku Kateřiny Plachetkové zde: <http://iqrscz/cs/clanky/jak-jsme-se-ztratily-a-druhy-den-nas-s-potleskem-objevili-v-bruselu>

IQ Roma servis získal za činnost vedoucí ke zlepšení hospodářského a sociálního začlenění Romů evropské ocenění a z celkového počtu 81 nominovaných z celé Evropské unie se umístil na druhém místě. Součástí ocenění je také peněžitá odměna ve výši 7,5 tisíc EUR, o jejímž využití rozhodne členská schůze IQ Roma servisu. Nicméně je patrné, že volné finanční prostředky využije organizace na zlepšení stability financování. U neziskových organizací je zejména nejvíce potřebné finančně zajistit chod organizace v období leden až březen.

Pracovníci organizace jsou na získané ocenění patřičně hrdí. Například Ivona Parčiová, jedna z romských pracovnic IQ Roma servisu, která říká, jak je hrdá na tak významné ocenění udělené právě proromské organizaci a dodává, že úspěšnost organizace není závislá na etnickém původu vedení, ale na vizi organizace, schopnostech a citu vedoucích pracovníků.

„Někdy je slyšet nepříjemné hlasy lidí, kteří narážejí na neromský původ ředitelky IQ Roma servisu, ředitelky jedné z největších organizací pracujících s Romy v České republice. To ovšem není důležité. V IQ Roma servisu pracují již několik let a vím, co vše Katarína Klamková pro rozvoj organizace a zejména zlepšení postavení Romů v ČR udělala, a to nejen jako ředitelka IQ Roma servisu, ale jako člověk. Jsem ráda, že na pozici ředitelky je právě ona, protože Katarína

dokáže organizaci vést dopředu s vizí a neústupně za tak náročnou vizi bojovat. Její píle a snaha o zlepšení postavení Romů je hezky vidět nejenom na výsledcích a ocenění organizace, ale také na rozvoji pracovníků jednotlivých týmů, ve kterých Romové zastávají pozice nejenom běžných pracovníků, ale i vedoucích nebo členů organizace s rozhodovací pravomocí. Je jasné, že sociální či etnické problémy nezmižují ze dne na den, ale je potřebné trpělivě bojovat za změnu, o což IQ Roma servis pod vedením Kataríny Klamkové poctivě usiluje různými způsoby přímé nebo koncepční práce i za spolupráce odborníků, politiků a samozřejmě Romů. To je důležité.“

Do soutěže nominoval IQ Roma servis Ing. Roman Haken, člen Rady Vlády ČR pro nestátní neziskové organizace, se kterým Vám přinášíme krátký rozhovor:

IQRS: Co jste vy, jako česká výprava, očekávali, ať už od té nominace nebo od té soutěže?

Ing. Roman Haken: Doufal jsem, že díky návrhu kvalitního kandidáta by to mohlo vyjít. Je dobré, když se propaguje naše země i prostřednictvím takového ocenění. Ocenění za to, co Vaše organizace umí a co dělá v měřítku, které se dá přenést v rámci EU. Protože pracujeme v nevládkách v podobném systému, podle EU metodik. Jinak mně se soutěž, ten nápad zorganizovat ji, líbí, protože oceňuje právě neziskový sektor, za druhé je na tom dobré, že to ocenění doprovází mediální zájem, za třetí je tam neveliký, ale přece jen finanční příspěvek na činnost oceněné organizace. Myslím si, že to má smysl, takovou soutěž organizovat každý rok. Letos se poprvé konala ve formátu, že kromě neziskových organizací mohly být oceněny i osobnosti. Takže to dopadlo tak, že byly oceněny dvě neziskové organizace a jeden kněz, který je také aktivní v komunitě.

IQRS: Jak je na soutěž pohlízeno v tom evropském měřítku, jde o významnou soutěž?

Ing. Roman Haken: Když se budeme bavit o Bruselu, tak tam je pochopitelně mnoho akcí, které mají dopad na evropskou politiku. Větší pozornost se ocenění věnuje vždy v té dané instituci, která ocenění vydává a pak následně na národní, případně regionální úrovni. Očekávám i zájem na mezinárodní úrovni o metodiku nebo spolupráci.

IQRS: Jako máte dojmy ze soutěže nebo z toho ocenění, které si Česká republika přivezla?

Ing. Roman Haken: Víím, že IQ Roma servis dostal již ocenění Neziskovka roku 2013 v českém prostředí. Já si myslím, že tohle je podobné, ale evropské ocenění. Mohlo by potěšit, že těch přihlášených bylo víc než osmdesát, takže to, že Česko má druhé místo, je myslím velice pěkné. Byl jsem rád, že jsme navrhli neziskovku, která byla porotou vybrána. Porota byla opravdu nezaujata, skládala se z různých odborníků z EU. Došlo tedy opravdu k objektivnímu posouzení všech návrhů. Mám z toho radost a doufám, že díky umístění v soutěži bude zvýšený zájem o metodiky, které používáte. Na závěr bych doporučil, abyste byli v tomto aktivní a nabídli nyní své know-how, metodiku, trénink i do mezinárodního prostředí.

IQ Roma servis v listopadu 2014 oslaví 17. výročí od svého vzniku. Během 17 let získala tato organizace pomáhající v Jihomoravském kraji ročně přibližně 2000 potřebným lidem, zejména Romům, několik významných ocenění. Díky oceněním, úspěšných kontrolám kvality a zejména poctivou práci patří v současnosti IQ Roma servis k nejvyšší kvalitě neziskových organizací v ČR. Kromě přímé práce, působí IQ Roma servis také v koncepční oblasti jako realizátor kampaní, iniciátor strategických i občanských aktivit nebo odborný konzultant na sociální témata, například viz příloha a odkaz zde: <http://iqrscz/cs/projekty/vystupy-konference-o-systemech-podpory-vzdelavani-romske-mladeze>

IQ Roma servis

Džanes romanes 15

Zdvořilostní přání a fráze, láska, přátelství

Te aves bachtało the sasto.

lačho d'ives

lačhi tosara

lačhi rat

Sar sal?

Mištes.

kamiben

Kames man?

Kamav tut.

Igen tut kamav.

Našt' bi tute dživav.

O jilo man dukhal pal tute.

mangav tut

mangav tuke

savoro lačho

čarav tiro jiloro

čarav tiri vod'ori

chav tiro jiloro

(tyto jedinečné projevy lásky a přátelství používají zejména starší Romové)

amal

amaličen

pirano

pirani

mangavipen

At' jsi šťastný a zdrav.

dobrý den

dobré ráno

dobry večer (i dobrou noc)

Jak se ti daří?

Dobře.

láska

Máš mě rád/a?

Mám tě rád/a.

Miluji tě.

Nemohu bez tebe žít.

Srdce mě bolí za tebou.

prosím tě

přeji ti

vše dobré

líbám tvoje srdíčko

líbám tvou dušičku

jím tvoje srdíčko

přítel

přátelství

snoubenec

snoubenka

zásnuby

Jan Horváth

Baro jevend, baro šil, taťi zumin pro skamind.

E rat bari, d'ives charno, pro drom imar o jiv parno

Překlad (volný):

Bílá zima, velký chald, polévka tě bude hřát.

Noc je dlouhá, den jak dýka, na cestě už snížek dýchá.

Takto si ulehčoval cestu do školy v zimě jeden, blíže neidentifikovaný romský chlapec (Poučení pro mladou romskou generaci školou povinných, kterým se do školy často nechce v mnohem lepších podmínkách).

Z knihy *Dávné vzpomínky, Karla Oswalda*

red

Hin ča pre Tumende, sar dživena Tumare čhavore

Matěj Hollan a Vojtěch Tula mají radost z výsledku komunálních voleb.
foto: Sabir Agalarov

Na kamas te kerel buťi (buči) predal Tumende, afe kamas te kerel buťi (buči) Tumenca. Sako manuš kamel predal peste the predal peskre čhave oda nekfeder: sikhad'ipen (edukacia), so leske šigitinela (pomožinela) te arakhel feder buťi, žuže ul'ici bijo trastune benga (herni) the dra-ba, lačho dživipen (bešiben) the dživipen bijo dar. Pačas (pačas), hoj te podl'ikeraha savore lačhe veci, so pes imar andro "Bronx" ačhon, avela lestar tel o varesave berša šukar than kaj pes del te dživel (te bešel). Kamas jekhetanes Tumenca te žužarel ul'ici le phujibnastar (na lačhipnastar), te kerel avri feder than predal o cikne skl'epi, kamas te avel pro' da sar te del buťi (buči) ole manušenge so odoj bešen (dživen), te kerel avri o kaštune riti (o parki) the o ihriski, kaj peske šaj bavinena na ča Tumare čhave, te phundravel lačhi romaňi reštauracija, andre savi avena o manuša cale Brnostar. Bijo Tumende pes nisavo feder visariben na kerela. Phenen amenge, soha Tumenge šaj šegetas (pomožinas). O Brnos hin the Tumaro foros, Tumaro kheriben.

Bárbora Antonová

Text je součástí předvolebního projektu CHCU Žit Brno.

Nabízíme starší ročníky

Romano hangos.

Cena jednoho ročníku 100,- Kč + poštovné.

Objednávky na: 545 246 673

nebo: holomkova@srm.cz

Kateřina Klamková (vlevo), ředitelka IQ Roma servisu přebírá ocenění.

foto: EESC

O Roma the politika

Čirla paš o komunisti amen vičinenas o raja „občané cikánského původu“. Na sas amen níkhaj pařiv, našti bararahas amari kultura, čhib, amaro romipen.

Aviřas o novembros 1989 u amare manuša hazdle peskero šero u kerenas e politika. Andro berš 1990 sas amen andro parlamentos buter sar deš romane bičhade, jon pes marenas vaš amare čačipena. Dureder avile o avrikidipena u o Roma pes imar níkhaj nadochudle. Vareko šaj phučel: „Sem san adaj buter sar dujšel ezera manuša, sar oda, hoj nane tumen romane bičhade?“

O čoripen, bokh, o rasismus marel adadřives savore Romen. Sar aven o avrikidipena, ta o Roma hine ajse telemarde, hoj napařan níkaske the ní-soske. Pařis avka ehin, hoj o Roma the romane seri pes nadochuden andro parlamentos u o gadže amenca keran, so jon kamen. Andre televizija, andro medija thoven ča džungipen pal o Roma. Nane butři, but romane fajti dživen pro ubitovni, čhiven len andal o khera avri, bo napořinen o khera. O draba, pijatika, lubipen – oda romane amala. Sar olestar avri? Devla, sem ajso nřpos níkhaj nane pre luma sar o Roma. Pejle avka tele, hoj pes nabirinen te vazdel upre. Nane len zor, sar pes olestar avri te mentinel.

Hin drom, sar te kerel feder džživipen prekal amare čhavore. Te phirel pro avrikidipena u te pařal kole Romenge, so vareso kerena. Nřko amenge na řutinela, ča amen korkore. Lačhipnaha, pařivaha, hoj pařaha jekh avreske u avaha ke peste lačhe sar maro.

Aver drom nane.

Jan Horváth

Romové a politika

V minulosti za komunistů nás společnost označovala jako „občany cikánského původu“. Neměli jsme žádná práva, úctu, neměli jsme možnost rozvíjet svou kulturu a romství.

Přišel listopad 1989 a naši lidé zvedli hlavu a začali dělat politiku. Měli jsme víc jak deset svých poslanců v parlamentu. Později v dalších volbách již Romové nezískali ani jeden mandát. Naskytá se otázka: „Vždyť zde žije víc jak dvě stě tisíc Romů, proč si svoje věci nespravují sami?“

Bída, hlad a rasismus ubijí v současnosti naše Romy a rodiny. Přijdou volby a Romové jsou k nim neteční a nezajímá je nic. Nevěřící nikomu a ničemu. Kandidující romští zástupci a romské strany propadávají ve volbách a majorita si s námi dělá, co se jí líbí. V televizi a médiích vidíme jen to špatné – nezaměstnanost, přeplněné ubytovny, vyhánění celých rodin z jejich bytů pro jejich neschopnost platit nájem. Drogy, alkohol a prostituce jsou každodenními přáteli Romů. Jak z toho ven? Bože, snad není na světě národa, který by tak moc trpěl. Spadl tak hluboko, že nemá sílu se zvednout, pracovat na sobě a žít jako ostatní.

Cesta však existuje – pro dobro našich dětí. Chodit k volbám a volit své zástupce, kteří se Romů zastanou. Nikdo nám nepomůže, jen a jen my sami. Respektem, úctou, že budeme věřit jeden druhému a budeme k sobě dobrí jako chleba.

Jiná cesta neexistuje.

Jan Horváth

Odkud je ta bolest

Odkud je ta bolest, dává otázky – kdo, kde, proč a jak.

Otevírá jí dveře sama lest,
a pak se díváme, že je všechno naopak.
Dívám se na růže, na tu velkou kyticí z lásky,
lísteček padá po lístku, na stůl, na židli, na zem.
Kdo z nás se přemůže a přetrhne pásky,
které postavily náš byt z písku,
ten se nám hroutí a chceme z něj ven?
Tak odpověz mi aspoň jednou,
mlčíš, chceš už jít
a já myslím na to, až mě zvednou
a Ty, můj nejbližší, chceš ode mne odejít.
Stáli jsme oba nad propastí,
tak to je ten ryzí cit?
Kdo komu dřívě odpustí,
kdo bude chtít všechno a kdo nic?
Já skočila první a Ty jsi šel.
Nechal si mě tu samotnou,
proto Tě viním a je mi jedno, kolik starostí jsi měl.
Kdo z nás se chce vrátit,
kdo z nás chce získat čas?
Minulost nelze zvrátit
a mít jistotu zas
– zdá se nemožné.
Ty nevíš, co je ve mně.
Necháváš čas jít,
den barví stíny temně,
nevím, jestli doufat znamená chtít.
Jsou dny dlouhé jako rok, už se nechci na nic ptát.
Tvá slova jsou můj sok,
tak mlčím, nechávám Tě hrát
– tu nekonečnou hru.
Až dohraješ svou část,
jež mi pokaždé vyrazí dech,
snad dnes potlačím zášť,
z úst mi vyjde vzdech – místo vyčítavých slov.
Tak kdo z nás ublížil víc,
kdo už z toho má dost?
Chtít znamená velkou touhu s vědomím mít
nad druhým absolutní moc.

Veronika Kačo

Markus Pape: O čem je Roma Pride aneb Proč TO zatím nejde

Začátkem měsíce proběhl třetí ročník Roma Pride v České republice podobně jako v mnoha dalších evropských zemích. Koordinuje je Evropské protirasistické hnutí zdola (EGAM) jako pokus o vytvoření celoevropské platformy pro občanská práva po vzoru severoamerického hnutí Civil rights movement, kdysi vedeného osobnostmi jako například Martinem Lutherem Kingem.

Prozatím jde v jednotlivých zemích vždy o akci maximálně několika stovek lidí různých barev kůže. Počet účastníků se výrazně nezvyšuje, akce zůstává spíše okrajovým jevem společnosti. Zdejší pořadatelé po letošní akci čelili ostré kritice některých Romů. Prý se chtějí jen zviditelnit anebo dokonce separovat společnost v době, kdy spousta Romů se už úspěšně integruje.

Rozdělená společnost

Podle pražského hudebníka Gyully Bangy šlo o akci mimopražských Romů, které se pražští Romové, prý z dobrých důvodů, neúčastní. V celostátních médiích byla většinou ignorována. Tam, kde se o ní informovalo, nebyly zmíněny jasné požadavky demonstrantů. Dokonce některé mediální zprávy vyvo-

laly dojem, že účastníci akce oslavili hlavně sami sebe. Proč tomu tak je, se pokusím vysvětlit na konkrétním případě, který jen zdánlivě s podobnými akcemi nesouvisí.

V současné době probíhá kampaň na obnovení procesu údajně nespravedlivě odsouzeného Vlastimila Pechance. Ten byl v létě podmínečně propuštěn z vězení poté, co si odse- děl 13 let ze svého 17letého trestu za rasisticky motivovanou vraždu svitavského Roma Otto Absolona z roku 2001. Jeho děti se krátce na to po smrti své matky staly sirotky.

Nedávno se Pechanec zúčastnil nenásilné blokády pražského pochodu na podporu zrovnoprávnění homosexuálů s názvem Prague Pride. Neonacisté pořádají koncerty na podporu této „oběti systému“. Ministryně spravedlnosti v současné době posuzuje jeho žádost o obnovu procesu.

Znalci romské hudby si dobře pamatují svitavskou kapelu Točkolo-toč, která v devadesátých letech slavila velké úspěchy jak na tuzemské scéně, tak i v zahraničí. Jednoho jejího člena Ladislava P. pobodal v roce 1997 před poštou ve Svítavách jistý Vlastimil Pechanec. Za těžké ublížení na zdraví ho jako

mladistvého svitavský soud odsoudil k trestu vězení v délce dvou let. Poté, co už byl počtvrté soudem odsouzen za násilný čin, povýšil v roce 2001 na vraha.

Solidarita s oběťmi

Dnes Pechanec veřejně tvrdí, že Ladislava P., tedy svou první oběť, nožem jen poškrábal na rameni. Pravomocný rozsudek naopak odkazuje na lékařské posudky prokazující, že oběť útoku utrpěla bodnou ránu do hrudníku blízko srdce, která ohrozila jeho život. V demokracii platí svoboda projevu, člověk může i veřejně lhát. Pokud však Pechanec chce přesvědčit soud o tom, že třináct let trávil nevinně ve vězení, měl by se vyjádřit opatrněji.

Nyní ale zpátky k Roma Pride. Dokud jeho pořadatelé nedokážou sdělovat přes média jasné požadavky na změnu společnosti, nebude divu, že veřejnost bude akci vnímat i nadále jen jako další jarmark v centru hlavního města. A když lidé jako Gyulla Banga nepochopí, že se např. koncerty na podporu rasistického vraha bytostně týkají i každého romského hudebníka v této zemi, potřebné změny společnosti zůstanou jen sny jednotlivců. **Markus Pape**

Cikánský mýtus – hudba

Milí čtenáři, vítám Vás ve čtvrtém putování po výstavě Cikánský mýtus. Dnes máte možnost vidět dobovou pohlednici s tématem hudby.

Romské přísloví praví: „Rom sas the ela lavutaris, so ča dživla pro-

da svetos.“ Rom byl a bude hudebník, pokud žije na tomto světě. Hudba patří odjakživa k romské kultuře. Romové hráli a hrají jak pro svou komunitu, tak pro majoritní společnost při různých příležitostech

(svatby, křtiny, pohřby, významné události a svátky, plesy...). Romská hudba ovlivnila a stále ovlivňuje hudbu majoritní společnosti napříč žánry.

Lenka Grossmanová
Muzeum romské kultury

Romská kapela, lokalita neznámá, 20. léta 20. století.

Ze sbírky Muzea romské kultury

Dokončení ze str. 3

Vojtěch Rác
Kladno

Myslím si, že vítězné strany by měly vytvořit tým lidí a komunikovat s vládou o romské problematice. Měly by pracovat na projektech, které by Romům pomohly. Mám na mysli třeba zřizování zprostředkovatelských center práce na podnikatelské úrovni. Rovněž je tu i možnost kooperace s úřadem práce a tento systém by mohl být zřizován v každém regionu. Nějaké pracovní centra už existují, ale ty využívá majorita převážně k zaměstnávání cizinců. Mnoho firem má smluvní závazky s těmito subjekty, a pracovní centra jim poskytují kompletní servis.

Další problematika, která by měla být řešena, je kriminalita. Myslím si, že právě tento problém je prioritní, a to z důvodu jasného zviditelnění snahy Romů podílet se na řešení vlastních problémů, a tím i vnést jiný úhel pohledu na Romy.

Ze strany romských politických stran jsem zatím nezaznamenal žádné návrhy vládě a jen pouhé úvahy a řečnické obraty, jak tomu bylo doposud, nepřináší jakékoliv výstupy. Také je potřebné organizovat protestní akce s nevládními organizacemi. Romské politické subjekty by se měly soustředit na politickou činnost, která by dodávala romské problematice vážnost. Romští politici by se měli chovat jako rovnocenní partneři vládě. Zatím tomu tak nebylo ani není, a proto nejsou Romové vládou ani společností akceptováni a bráni jako politici na patřičné úrovni. Romské politické strany by měly více komunikovat s Romy a informovat je o svých programech a záměrech.

Jiří Gunár

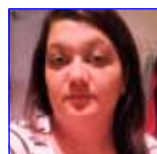
člen ČSSD a městského úřadu, odbor školství a prevence kriminality nezletilých dětí. Žatec

Městský úřad, ale hlavně Romové, jsou mi přednější. I když oni si to někdy ani neuvědomují, že tam jsem pro ně. Komunální a senátorské volby máme za sebou a já jsem se voleb zúčastnil, jako kandidát i jako volič. Volil jsem strany a senátory, kterým věřím, že zamezí rasizmu, xenofobii a anticiganismu, který v této společnosti panuje už řadu let. Dále očekávám, že města a obce zajistí občanům bez rozdílu barvy pleti důstojný život a práci, za kterou dostane každý pracující občan slušně zapláceno. Také očekávám, že obce vymýtí tzv. střet zájmů výběrových komisí obcí a měst, aby i malí živnostníci mohli získat práci. Mám za to, že pokud tyto body nebudou podporovány od nastávajících nových členů radnic, nic se nezmění a my Romové budeme mít ještě horší postavení v této společnosti, která je zarytá rasizmem.

Lucie Pidrová

recepční, Vyškov

Romové nechodí volit, neboť si myslí, že volby jim nic nepřinesou, že jejich životní situace a pozice se v této společnosti už nezmění. Ani se tomu nedivím. Mnoho politiků před volbami slibuje občanům zlepšení, ale jak se dostanou ke korytům, tak si na své voliče ani nevzpomenou. U nás ve Vyškově se změnil život Romů zásluhou neziskové organizace IQ ROMA SERVIS. Romové dostávají nové byty a také mají své bezpečné a občanské zázemí.

Výstava mapuje dílo romského naivisty Rudolfa Dzurka

Muzeum romské kultury v Brně připravilo retrospektivní výstavu „Století pohrom – století zářků Rudolfa Dzurka“. Vzhledem ke křehlosti obrazů jde na dlouhou dobu o poslední příležitost vidět dílo tohoto věhlasného romského umělce v takto velkém rozsahu.

Od 23. října do 20. března bude mít veřejnost unikátní příležitost prohlédnout si dílo jednoho z nejvíce ceněných romských umělců. Rudolf Dzurko (1941–2013) pocházel z tradiční romské osady na východním Slovensku, poválečný přesun rodiny do severních Čech pro něj znamenal zásadní životní zvrat.

„Pracoval jako dělník ve sklářských závodech a zhruba ve třiceti letech začal z barevné skleněné drtě – vlastně odpadního materiálu – tvořit své naivistické obrazy,“ vysvětluje kurátorka výstavy a ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová. Ačkoliv od 70. let Dzurko vystavoval, živil se všelijak, třeba jako topič nebo zedník. Po roce 1989 koupila několik jeho obrazů Národní galerie a dnes se hodnota jeho díla počítá v milionech.

„Výstavu tvoří 39 skleněných obrazů a 8 dřevěných soch, většina pochází ze sbírky Muzea romské kul-

Na vernisáži se sešly desítky návštěvníků.

foto: Sabir Agalarov

tury, některá zapůjčili různí soukromí majitelé. Dílu Rudolfa Dzurka bude v muzeu věnován rozsáhlý prostor, respektive veškeré prostory určené pro přechodné výstavy. Zatímco přízemní velký sál ukáže obrazy spojené tématem světa Romů, jejich bídy i fantazie, bláznovství i lidskosti a také věčného hledání svého místa, ve druhém patře budou k vidění díla inspirovaná ženou, matkou i milenkou, ústředním to motivem autorových úvah. K frekventovaným ná-

mětům patří v Dzurkově díle i smrt, k té se stále vrací až s obsesivní nutkavostí, ale také jistou dávkou britického humoru. Zbývající díla pak uvádějí příběhy Romů do historických souvislostí 20. a 21. století tak, jak tyto události vnímal sám autor,“ zve Jana Horváthová. A dodává, že jde pravděpodobně na dlouhou dobu o poslední možnost vidět obrazy Rudolfa Dzurka v takovémto rozsahu. V důsledku použité techniky jsou totiž velmi křehké a tak budou poté opět uloženy do depozitáře, řadu z nich bude nejspíš nutné také postupně zrestaurovat.

Vernisáž výstavy proběhla ve čtvrtek 23. 10. 2014 od 16 hod. za přítomnosti autorových synů Rudolfa a Víta. Atmosféru pomohl vyládit geniální devítiletý klavírista Radek Bagár. Dvakrát obdržel první cenu v mezinárodní soutěži mladých klavíristů do 11 let Amadeus, v roce 2012 vyhrál Prague Junior Note. A o rok později se zúčastnil festivalu Mozartovy děti a projektu Dva hlasy – dva světy – dvě kultury, třikrát hrál již s brněnskou filharmonií.

Soňa Margentálová

Rudolf Dzurko mladší dáva interview.

foto: Sabir Agalarov

Martina Kokyová: Sport mě naučil určit si cíl a jít za ním

Ve 20 letech zvítězila v soutěži krásy Miss Roma Praha 2010 a dostala se tak na mezinárodní soutěž Miss Roma International 2010 v makedonském městě Skopje. Diváci ji ocenili jako nejsympatičtější účastnici. Vystudovala obchodní akademii, obor Ekonomické lyceum, pak nastoupila na kombinovanou formu studia diplomacie na Vysoké škole mezinárodních a veřejných vztahů v Praze. „Pro magisterské studium jsem si zvolila logistiku na Vysoké škole logistiky v Přerově – kvůli zaměstnání, ve kterém jsem měla možnost většího uplatnění,“ říká dnes čtyřiaadvacetiletá Martina Kokyová.

Na všechny soutěže Miss, kterých se zúčastnila, moc ráda vzpomíná. „Tou stěžejní je pro mě samozřejmě Miss Roma International. Odnesla jsem si spoustu krásných zážitků a také jsem poznala skvělé lidi, se kterými jsem stále v kontaktu,“ říká Martina.

Kromě mezinárodní zkušenosti soutěžila také na Miss Roma 2007 v Hodoníně nebo na neromských soutěžích jako Miss Reneta 2008, Miss Pláž 2008, Dívka léta 2009 – a mnoho dalších.

„Soutěže krásy jsou podle mého názoru obecně velmi často podceňovány okolím. Měla jsem možnost nahlédnout do zákulisí soutěží a vidět úsilí organizátorů, kteří si zaslouží obdiv,“ vzpomíná.

Kromě soutěží krásy byl jejím velkým koníčkem také sport – od dětství se do sedmnácti let věnovala karate. K tomu ji přivedl tatínek, který Martinu vždy ve všem podporoval. Za svůj největší úspěch považuje dosažení hnědého pásu v karate goju-ryu, a také několik umístění na Mistrovství České republiky v kumite.

„Tento sport mě velmi ovlivnil. Naučila jsem se určit cíl a jít za ním, naučil mě, že po tvrdé dřině přichází sladká odměna – a řídím se tím dodnes,“ říká. Po karate přišel modeling a od něj zbýval jen krůček k soutěžím Miss. „Soutěže krásy a karate – to bylo moje dospívání, sedm osm let zpět. Momentálně se už věnuji jen studiu, práci a rodině,“ přibližuje Martina dnes.

Jana Baudyšová

foto: facebook Martiny Kokyové

Romští paraziti ruinují rozpočet? Jeden velký mýtus.

Dokončení ze str. 1

plytvanie.sk stát každoročně neefektivně vynaloží při zadávání zakázek nebo veřejných transferech.

2. Ve formě dávky v hmotné nouzi a příplatků ročně všem příjemcům vyplácí zhruba 270 mil. eur, což představuje necelé 1% všech veřejných výdajů.
3. Rodiny s více než 3 dětmi pobírají prostřednictvím dávek v hmotné nouzi a příplatků necelých 27 mil. eur ročně. Jedná se o stejnou částku, jakou vláda vyčlenila na stavbu Národního fotbalového stadionu.
4. Rodiny s více než 3 dětmi pobírají prostřednictvím přídatku na dítě 30 mil. eur ročně. Podobně jako v případě dávky v hmotné nouzi se jedná o kapku v moři veřejných financí, neboť jen v roce 2014 chybí státu k vyrovnanému rozpočtu 67-násobek této částky.
5. Rodiny s více než 3 dětmi pobírají prostřednictvím rodičovského příspěvku podle našeho odhadu 15 mil. eur ročně. Jen meziroční nárůst výdajů Sociální pojišťovny na důchody se přitom odhaduje na téměř 12-násobek této částky.
6. Na základě našich předpokladů jsme odhadli, že přírůstek na dítě se dnes vyplácí na více než 160 tisíc romských dětí v celkové výši přibližně 44 mil. eur ročně. Odhadli jsme také, že z příjemců rodičovského příspěvku bylo 24 tisíc romské národnosti a celkové zdroje vyplacené touto formou v roce 2012 dosáhly 57 mil. eur. Pro srovnání, každoroční vyplácení vánočního příspěvku důchodcům navyšuje veřejné výdaje o 65 mil. eur.

Zdroj: Studie Romové a sociální dávky, INESS

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 11, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 9, zast. Dětská nemocnice

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

Program na říjen–prosinec 2014

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDELI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

VÝSTAVY

Století pohrom – století zázraků Rudolfa Dzurka
Uhrančivé skleněné mozaiky a sochy unikátního tvůrce (1941–2013) včetně zápůjček od soukromých majitelů. Rozsáhlá výstava bude instalována ve všech výstavních prostorách muzea. Na dlouhou dobu poslední příležitost vidět dílo uznávaného naivisty a nejúspěšnějšího romského výtvarníka u nás. Na převoz choulostivá křehká díla budou po skončení výstavy opět na desítky let uložena v depozitářích.

Místo konání: MRK

23. 10. 2014–20. 3. 2015

AKCE

Mikroměsto

Série literárních čtení, která zavedou návštěvníky na místa spojená s historií brněnského „Bronxu“. Tentokrát se zaměříme na ukázky z literatury romské, židovské, hispánské a původních obyvatel Severní Ameriky. Bližší informace o programu budou uvedeny na webových stránkách Muzea romské kultury www.rommuz.cz.

Místo konání: vybrané historické objekty Cejlu a okolí

8. 11.

Dlouhá cesta domů – „Jsem Cikán a nestydím se za to,“ řekl ve filmu Dlouhá cesta domů bulharský chlapec a políbil svou francouzskou matku. Hrdina dokumentu Boryany Punchevy se diváky snaží přesvědčit, že v dnešní Evropě není místo pro nenávisť a rasismus.

Dlouhá cesta domů/Bulharsko/2014/70 min.

Místo konání: Moravská zemská knihovna, Kounicova 3a, Brno

20. 11. v 18 hod.

Verdikt v Maďarsku

Tři roky sledoval štáb filmu Verdikt v Maďarsku soud se čtyřmi přívrženci krajní pravice, kteří byli obviněni ze série rasově motivovaných vražd šesti Romů, včetně dětí. Dopadení pachatelů trvalo více než rok, samotné projednávání případu se vlekle zejména kvůli nedostatku důkazů a zásadním pochybením policie. Díky neustálé přítomnosti kamer v soudní síni se režisérce Eszter Hajdú podařilo zachytit dramatický průběh ostře sledovaného soudního procesu.

Verdikt v Maďarsku/Maďarsko, SRN/2013/108 min.
Místo konání: Moravská zemská knihovna, Kounicova 3a, Brno

11. 12. v 18 hod.

Slavnostní uvedení 20. ročníku recenzovaného časopisu Romano džaniben

Redakce časopisu zve na prezentaci obou letošních čísel, jež jsou věnovaná historii Romů na území Československa. Obě čísla jsou symbolickým dárkem pro prof. Ctibora Nečase, který loni oslavil významné životní jubileum. Veřejné uvedení jubilejního ročníku poskytne prostor pro setkání a debatu našich spolupracovníků, přispěvatelů, čtenářů i dalších zájemců o téma. Večer zpestří hudební vystoupení.

Místo konání: MRK

8. 11. v 17 hod.

Cena Muzea romské kultury

Každoroční ceremoniál, při němž muzeum oceňuje vybranou osobnost, která přispěla rozvoji romské kultury nebo muzea. Příjemný večer s romskou hudbou, drobným občerstvením a programem ušitým na míru oceněného. Aktuální podrobnosti vývoje volby oceněného sledujte na webových stránkách Muzea romské kultury www.rommuz.cz.

Místo konání: MRK

27. 11. v 17 hod.

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

DJANGO FEST

METRO MUSIC BAR, POŠTOVSKÁ 6 BRNO

19.11.2014

TOMÁŠ BOTLÓ

START 19:00 / VSTUP 170 Kč

IMPERIO CAMINANDO

TRINÁCTÝ ROČNÍK MULTIZÁNROVÉHO FESTIVALU PŘIVÁŽÍ DO BRNA ŽHAVÉ RYTMY I NĚŽNÉ MELODIE: FLAMENCO CAMINANDO (PRAHA), ETHNO LATIN GYPSY MUSIC (PŘEROV), POP JAZZ FUNK ZPĚVÁK A HUDEBNÍK TOMÁŠ BOTLÓ (BRATISLAVA).

SRNM POŘÁDÁ SPOLČENSTVÍ ROMŮ NA MORAVĚ ZA FINANČNÍ PODPORY MINISTERSTVA KULTURY ČR A STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA

15. výběr romských dívek na

Miss Roma 2015

Česko-Slovenskou

Dívky, které mají zájem, zúčastnit se již tradiční soutěže romské krásy, se mohou hlásit na e-mail: missroma.cz@seznam.cz

Dívky, které budou vybrány a zařazeny do finále soutěže, se zúčastní 7denního soustředění v nejkrásnějším kraji republiky, a to na jižní Moravě, kde také proběhne finále v KD Hodonín. Večerem bude provázet známý herec a moderátor Jan Čenský. Soustředění včetně celodenní stravy je hrazeno organizátorem.

podmínky výběru: výška od 165 cm • věk od 18 let do 24 let • znalost romského tance

Za organizační výbor: Miroslav Malík

Bleší trh

Dne 12. a 13. 11. 2014 vždy od 15:00 do 17:30

V Centru osvěty, kultury a vzdělávání AVARDE | Sokolská 593, Valašské Meziříčí

Bleší trh je především místem, kde může každý privátní člověk prodat své použité věci, o kterých si myslí, že je někdo může ještě potřebovat.

Jste všichni vítáni! Přijďte s námi strávit příjemné odpoledne, s příjemnou hudbou a kávou.

Těšíme se na vás!

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:
 název organizace:
 adresa, PSČ:
 e-mail: telefon:
 počet objednaných výtisků:
 způsob platby: hotově složenkou
 bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:
 bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu:

Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00.
 Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100
 cena předplatného pro rok 2014 je 280 Kč

Nabídka inzerce

Ceník:

celá strana 5 000 Kč
(rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč
(rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč
(rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%

žádosti o inzerci na mail:
holomkova@srm.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
 tel.: 545 246 673 www.srm.cz
 číslo účtu: 27-488570217/0100

Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury
České republiky